

**Elgbeitetakst
2011
Gol**

Innhold

- 1. Forord**
- 2. Metode**
- 3. Bestandsdata/registreringer**
- 4. Kart og tabeller**
- 5. Vurderinger av registreringene**
- 6. Anbefalinger**
- 7. Beitetaksering - skogskader**

Forord

Beitetakseringa er utført på oppdrag fra Gol Kommune ved miljøvernrådgiver Jørn Magne Forland. Oppdraget var på forhand definert til retaksering som bestandstakst på tidligere takserte flater. En del av de tidligere takserte flatene er erstatta med nye i samme område, da enkelte av de tidligere flater hadde vokst så mye i høgde at de ikke lenger var egna til beitetaksering.

Oppdraget begrenses til innsamling, bearbeiding, presentasjon og en anbefaling ut i fra *årets* takst, samt sammenstilling med 2009taksten. Denne taksten, sammen med annet registrert materiale som "Sett elg skjema", slaktevekter, skogskader av beitebruk og ikke minst trafikkollisjoner, vil danne grunnlag for de beslutninger som skal tas for den framtidige elgforvaltninga.

Takk for oppdraget, jeg håper resultatene vil være til hjelp i det videre forvaltningsarbeidet.

Gire, 29. juni 2011
Åsmund Grønning

Metode

Det er taksert etter metode utvikla av Knut Solbraa (UMB), som gjennom mer enn 20år har vært engasjert i å utvikle takstmetoder tjenlige for elgforvaltninga. Metoden er t.d. gjort tilgjengelig gjennom heftet "Elgbeitetaksering".

Det er her benytta bestandsvis taksering, med utlegging av fortrinnsvis 30 prøveflater i hvert bestand. På hver prøveflate noteres alle aktuelle planter med høgde og beitegrad, innafor en sirkel med radius på 1,99m. Hver prøveflate utgjør 12,5m². Seinere sammenstilles resultatene fra hver prøveflate, slik at de gir et uttrykk for beitetrykket i bestandet slik det framgår av tabellen under punktet "Bestandsdata".

Bestandsdata

Hvert bestand er tidligere gitt et nr. I tillegg har de et navn, samt at det er notert fullstendige koordinater ved hjelp av (fritids-) GPS inne i hvert bestand. Dette gir en nøyaktighet på ± 5 m, noe som gjør det enkelt dersom en ønsker å oppsøke bestandet seinere. Høyden er og samtidig notert etter GPS-måling. Denne funksjonen er mindre nøyaktig, men er fullt ut tilfredsstillende for dette formålet. Det er og notert hovedtreslagets høyde. Av tabellen går det fram et enkelte bestand begynner å nå en slik høyde, at disse er i ferd med å bli lite tjenelige å beitetaksere på. Det ble før årets taksering gjort et utvalg av nye bestand med bakgrunn i flyfoto fra 2009.

Eksempel på flybilde brukt som grunnlag for utvelgelse av nye bestand for beitetaksering.

Allerede før feltarbeidet starta, ble flere bestand bytta ut med nye i samme område. Disse har beholdt gammelt nummer fra området, men fått tilført bokstaven "b" bak, slik at det framgår for senere at dette er et annet bestand enn 2009-taksten. På kartet er de nye flatene markert med rødt punkt, ved siden av de gamle som er blå. Det er taksert 17 bestand, likt med taksten fra 2009. Ved framtidig taksering bør det på nytt vurderes å erstatte de bestanda som nå begynner å bli store. Erstatningsbestand kan da gjerne ligge i nærheten, slik at en får kontinuitet i registreringene fra området.

Følgende beiteplanter er registret: a) furu, b) bjørk, c) ROS. I tillegg er det registrert vier og einer. Vier er registrert under ROS (rogn, osp, selje(salix)). Einer er registrert på bestandsskjema der den utgjorde innslag av betydning, men er ikke gitt plass i framstillinga her, da den bare var framtrede i enkelte bestand. Verdiane framgår av tabell og figurer.

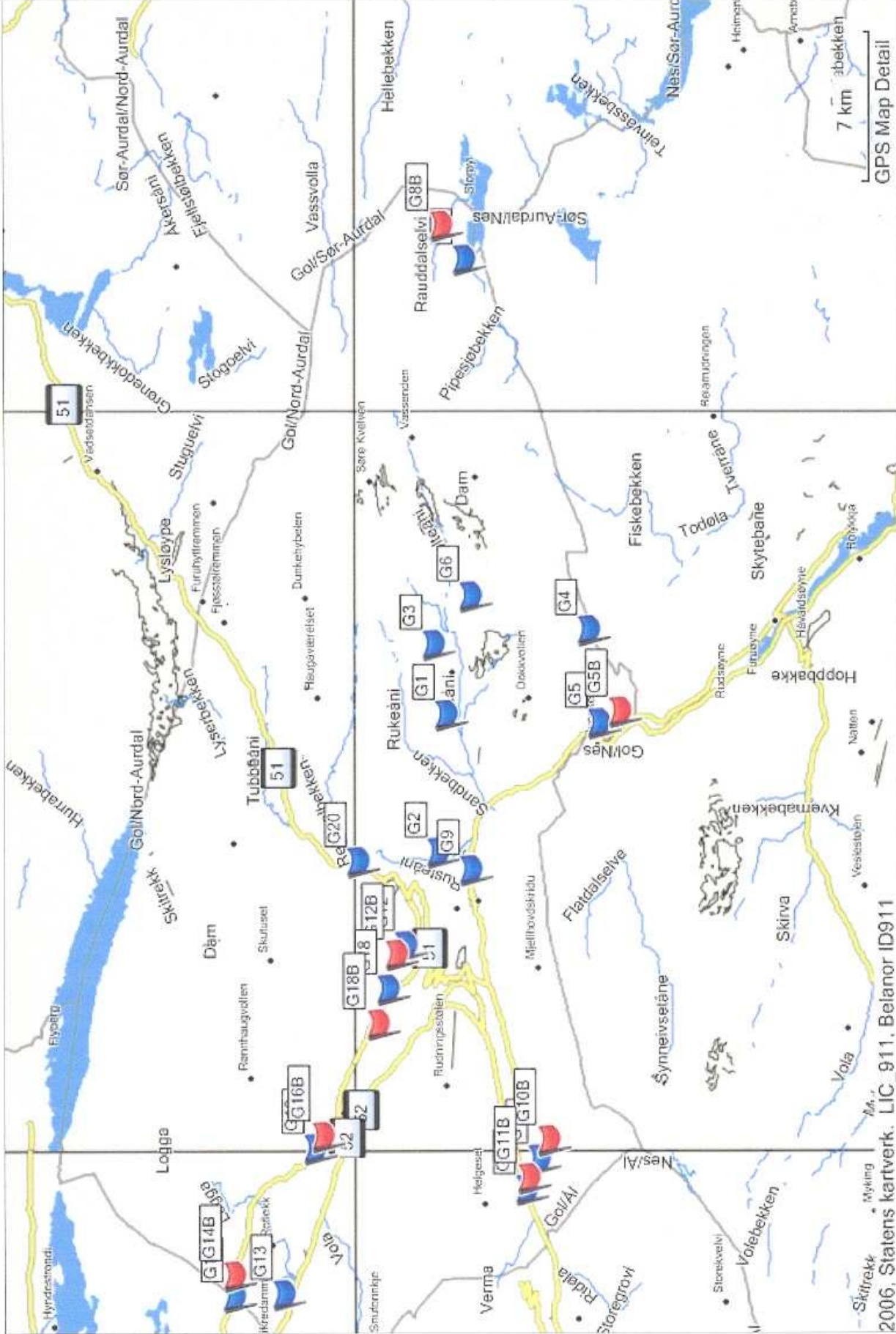

Svært sjeldent syn i Gol; ubeita rogn!

Beiting av skudd gjennom flere år gjør at det dannes en "kost"

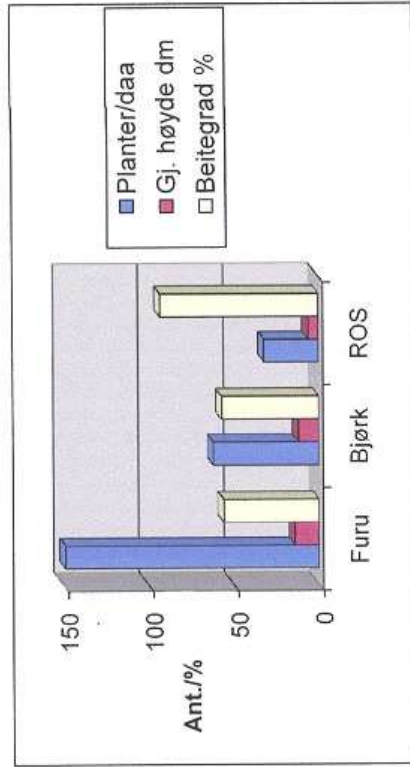

GPS Map Detail

© 2006, Statens kartverk. LIC 911, Belanor ID911

Hovedtall for Gol, elgbeitetakst 2011

	Furu	Bjørk	ROS
Planter/daa	149	62	32
Gj. høyde dm	14	12	6
Beitegrad %	56	57	93

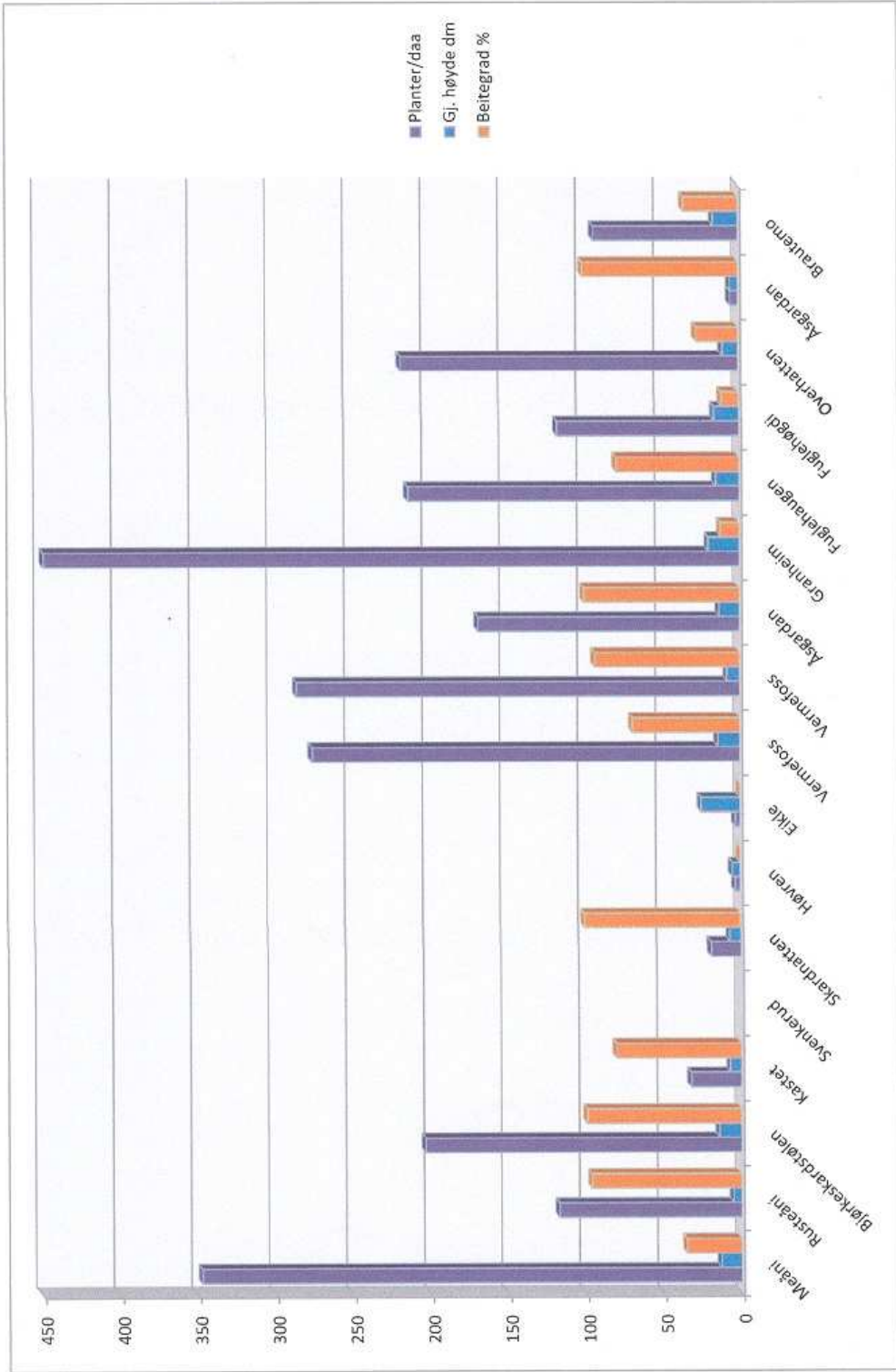

Bestandsdata Gol for elgbeitetakst 2011

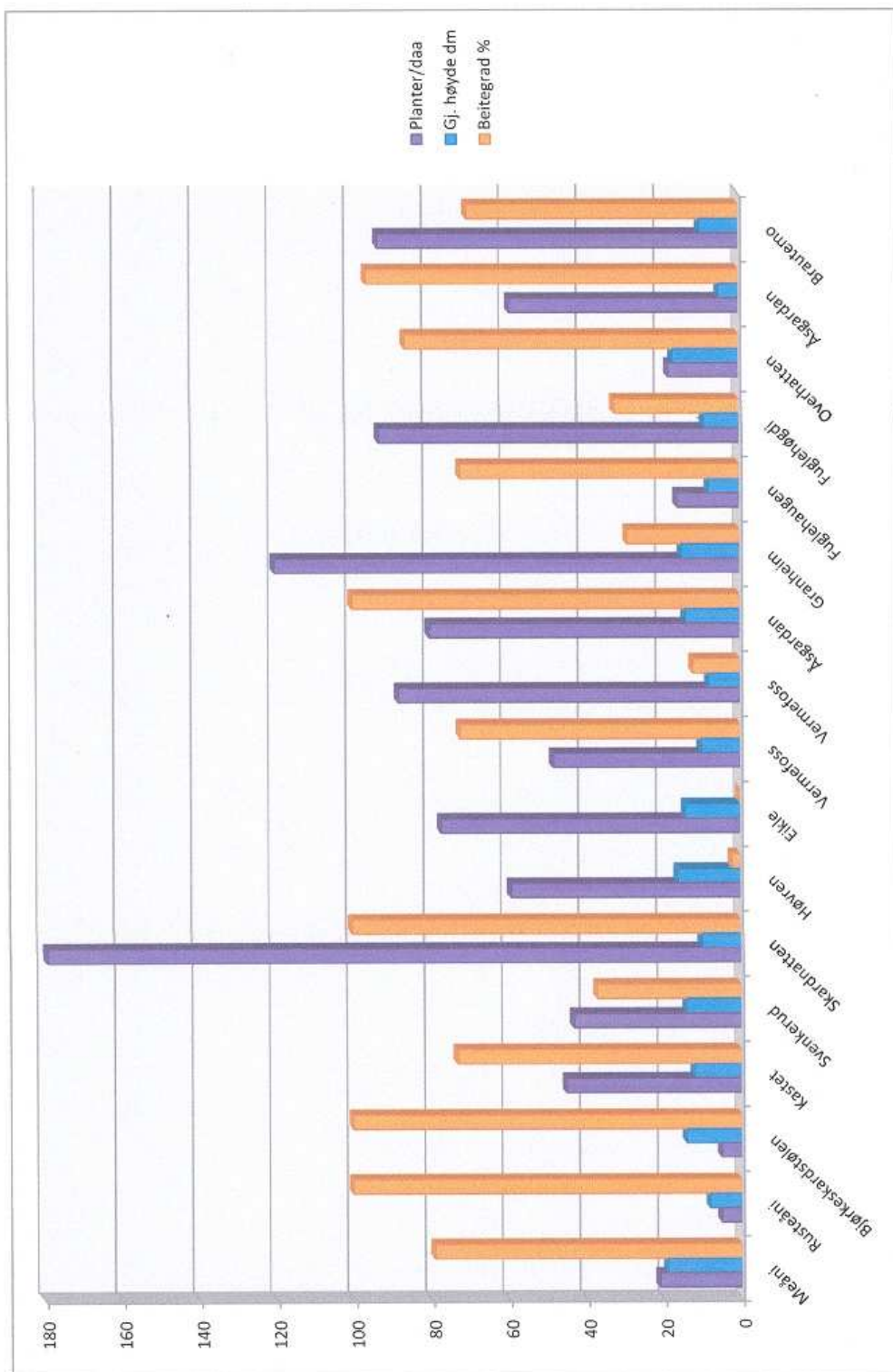
Best. Nr.	Sled	Area (daa)	Høyde (dm)	Dato	UTM Øst	UTM Nord	Höh
1	Meåni	20	23	06.05.11	0503502	6730448	601
2	Rusteåni	5	10	03.05.11	0498701	6730818	411
3	Bjerkesskan	7	25	06.05.11	0505442	6731028	811
4	Kastet	10	38	11.05.11	0505856	6723920	724
5b	Svenkerud	15	15	11.05.11	0503561	6722489	220
6	Skardhatte	10	17	06.05.11	0506786	6729330	811
8b	Høyren	5	5	06.05.11	0516998	6730687	907
9	Elkle	10	35	03.05.11	0499212	6729315	221
10b	Vermefoss	35	35	29.04.11	0491681	6725780	577
11b	Vermefoss	13	21	29.04.11	0491235	6726704	319
12b	Asgardan	20	20	04.05.11	0496634	6732730	750
13	Granheim	15	30	09.05.11	0487501	6737942	560
14b	Fuglehaug	7	23	09.05.11	0487982	6740196	746
15	Fuglehaug	10	20	05.05.11	0490693	6737844	718
16b	Overhatten	10	20	05.05.11	0491811	6736120	589
18b	Asgardan	10	20	04.05.11	0494909	6733572	586
20	Brautemo	12	20	11.05.11	0499441	6734486	784

Furu			Bjørk			ROS		
Planter/daa	Gj. høyde dm	Beitegrad %	Planter/daa	Gj. høyde dm	Beitegrad %	Planter/daa	Gj. høyde dm	Beitegrad %
347	13	35	21	19	79	8	6	100
117	5	96	5	8	100	19	6	100
203	14	89	5	14	100			
32	7	80	45	12	73	109	5	100
19	7	100	179	10	100	13	10	0
3	5	0	59	16	2			
3	25	0	77	14	0	586	17	13
275	14	69	48	10	72	8	6	100
285	8	93	88	8	12	29	5	100
168	13	100	80	14	100			
448	20	12	120	15	29	11	10	25
213	15	79	16	8	72			
117	16	11	93	9	32	8	5	100
217	10	27	18	17	86	204	7	92
5	5	100	59	5	96	134	5	100
93	16	35	93	10	70			

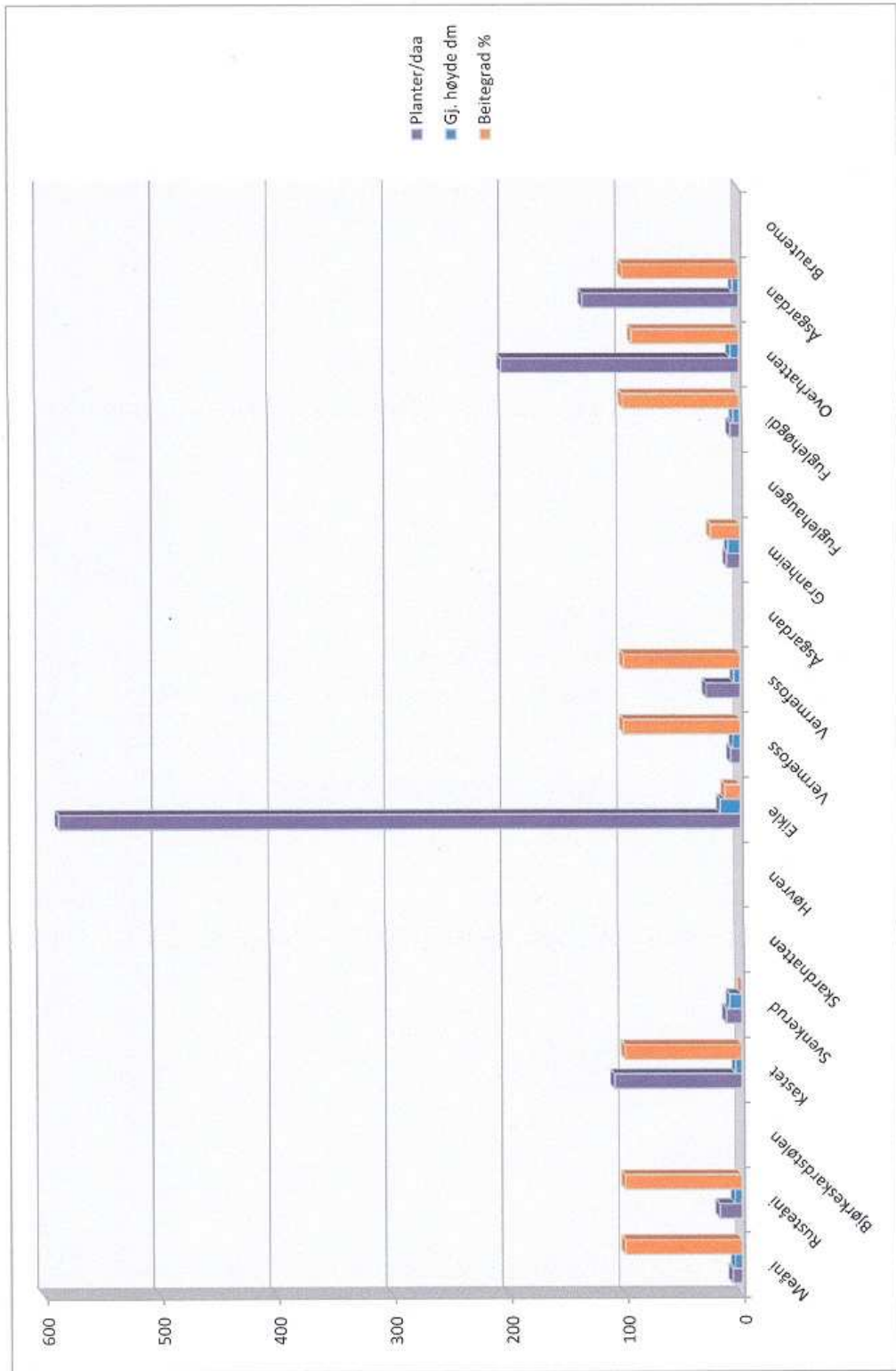
FURU GOL 2011

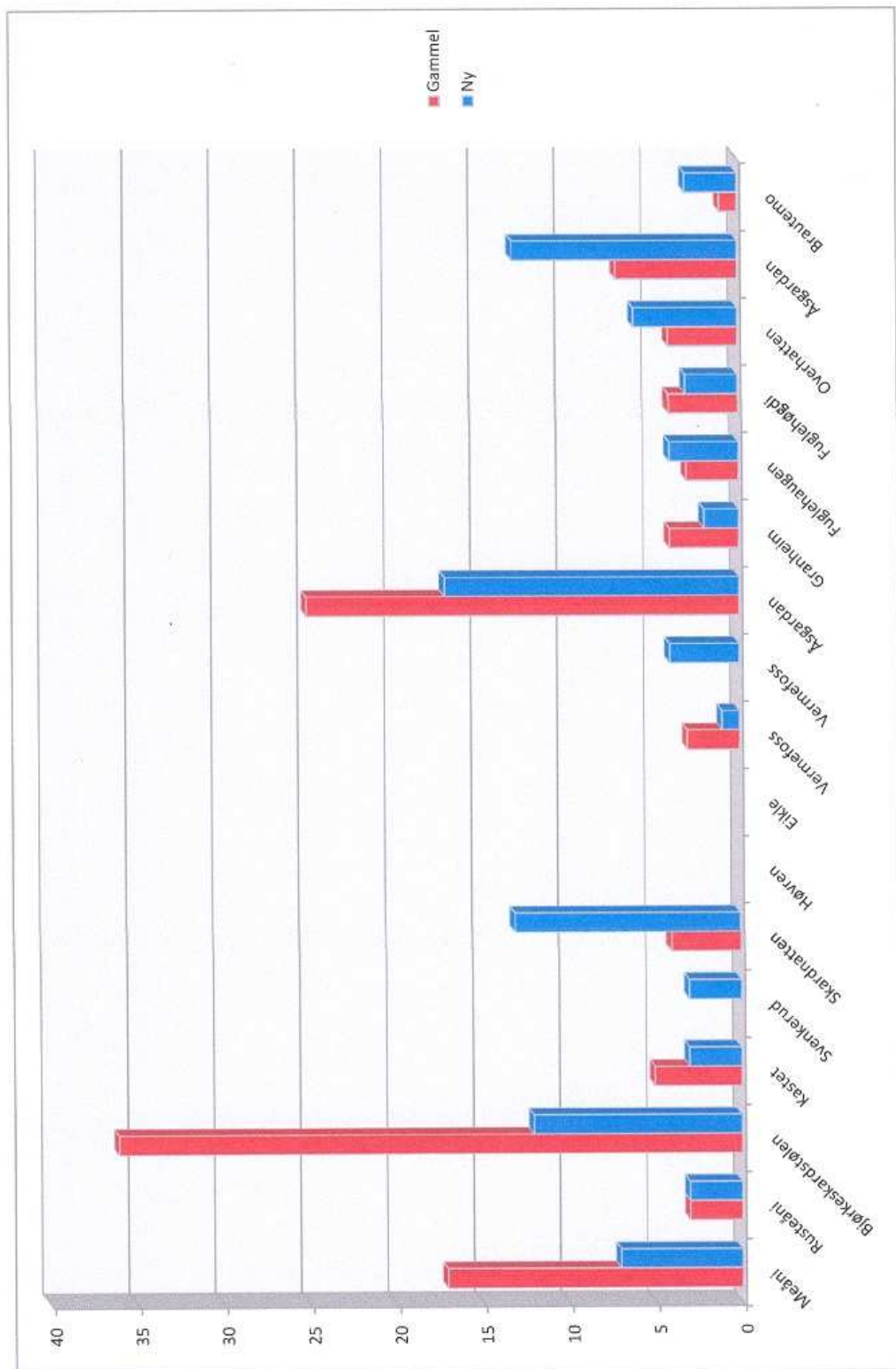
BJØRK GOL 2011

ROS GOL 2011

Møkk GOL 2011

Vurderinger av registreringene

Når det gjelder vurdering av registreringene er det viktig å huske på at det er den mulige *forproduksjonen* vi får uttrykk for. Det er således *ikke* et uttrykk for grad av skogskader. Der det er god rekruttering av nye planter kan det aksepteres en beitegrad opp til 40%, ellers bør en ikke overstige 35%. Dette fordi høyere beitetrykk vil føre til at kommende års skudd og kvistproduksjon over tid vil reduseres slik at tilgangen på for minker. Dersom beitetrykket øker til 60% eller mer, vil minst halvparten av beiteplantene slutte å vokse.

For Gol som helhet ser en alle gruppene registrerte planter er så sterkt beita, at de på sikt vil gi redusert forproduksjon. De registrerte flatene har i gjennomsnitt få beiteplanter pr daa.

Grappa ROS er hardest beita, som helhet 93%. I tillegg med en høyde på 6dm er derfor denne gruppa i ferd med å bli beita ut. Forproduksjonen på denne gruppa har blitt marginal.

For furu og bjørk er og totalbilde en for sterk beiting, med et beitetrykk på 50-60%. Brutt ned på bestandsnivå, ser en stor variasjon i beitetrykk og ikke minst i planteantall pr daa. Årets taksering viser ingen endring i bildet av kraftig beiting sammenligna med 2009, slik at en med dagens beitetrykk må forvente ytterligere reduksjon i tilgjengelig beite.

Anbefalinger

Sett ut i fra årets beiteregistrering er beitebelastningen for høy. Rekrutteringa av beiteplanter i gruppa ROS til forproduksjon er nærmest fraværende, da disse plantene beites så hardt at de unntaksvis når høyder på over 1m. For furu og bjørk er situasjonen bedre, disse er imidlertid og så hardt beskatta at de over tid vil minske i tilgjengelig forproduksjon. En reduksjon i beitebelastningen, med færre dyr, må derfor til. Anbefaler derfor ny taksering om to år for oppfølging.

Beitetaksering – skogskader

Denne taksering sier noe om beiting og tilgjengelig for og framtidig forventa forproduksjon. Mange skogeiere er naturlig nok og opptatt av om beiting vil føre til skogskader. Denne registrering har ikke registrert skogskader, selv om hard beiting *kan* føre til tildels betydelig skade på skog. Bildene under viser to furu, begge hardt beita sist sesong. Den til venstre har imidlertid toppskuddet urørt og alt ligger fortsatt til rette for god tømmerkvalitet i framtida. Furu i høyre bilde med beita toppskudd, vil imidlertid få en varig reduksjon i tømmerkvalitet.

Dette er et emne som og opptar mange, og det finnes flere artikler om emnet. Interesserte kan t.d lese artikkel i ”Skogeieren” nr.7/8 2010 s22 ”Elg og skadebeiting”.